

almindelige Bondestand nu er bleven saa klog, at den ikke lader sig narre af de handelskressende, der komme ud paa Landet. Vi have lært at vurdere de Varer, vi have Brug for, og vi have lært at følge med, at være å jour med Priserne paa de forskellige Varer. Jeg kommer derefter til § 22, der handler om Haandværk og Fabriksvirksomhed. Der bestemmes det, at for Fremtiden skal enhver, der vil udøve disse Virksomheder, aflægge en Fagprøve til Bevis for, at han er i Besiddelse af den tilbørlige Dygtighed til at drive denne Næring, som der søges Næringsbevis for. Jeg antager, at omtrent alle ere enige om det uheldige i denne Fagprøve. Jeg fik i Forhandlingerne i Udvalget i Fjor det Indtrykt, at man ikke særlig vil holde paa den. Det blev indbrømt fra alle Sider, at det paa ingen Maade gaar an at træve den ude paa Landet, og jeg tror heller ikke, at der er stærk Stemning for, at den skal bibeholdes for Byernes Bedkommende. Kommissionen siger, at naar denne Fagprøve bliver aflagt, vil det have til Følge, at der bliver større Dygtighed blandt Haandværkerne, de ville da ikke levere saa meget daarligt Arbejde. Jeg har imidlertid en hel anden Opfattelse. Jeg tror, at det særlig er de store Mestres, der labe det daarligste Arbejde. De skulle producere en billig Vare, og det bliver saa selvsølgelig derefter. Derimod er det en bekendt Sag, at de Varer, som Smaahaandværkerne lave, som Regel altid ere solide og stærke, om de end ikke til enhver Tid udmærkte sig ved deres Fjnhed og Smilbhed. Dersom det blev slaaet fast, at man ikke kunde saa Næringsbevis uden at have aflagt en Fagprøve, vilde det have til Følge, at vi saa godt som ingen Haandværkere fik paa Landet. De dygtige Haandværkere vilde være nødsagede til at tage ind til Byerne, og det vilde hverken Land eller By kunde være tjent med. At Byerne skulde udvikle sig paa en saadan kunstig Maade, vilde virkelig være baade uheldigt og usundt. § 31, som er den sidste Paragraf om Haandværk, har en ny Bestemmelse om, at inden for en Afstand af en Mil fra nærmeste Købstad maa forskellige Haandværkere ikke have Lov til at nedsette sig. Der er kun nogle enkelte, der have Tilladelse dertil, og deriblandt er der nogle af de ubetydeligste. Vil man imidlertid gøre Stel, saa er der en Del, som man burde tage med, f. Eks. Bødtere. Naar man tænker sig, at der ligger Andelsmejerier $\frac{1}{2}$ eller $\frac{3}{4}$ Mil fra en By, saa er det dog urigtigt, at disse skulle være henvisste til Byen for at faa et Smørtræ. Der er Arbejde nok for en Bødder til at kunne ernære en Familie, naar han bor i

en saadan Afstand fra Byen. Det samme gælder om Kæretmagere og Pottemagere. Jeg kender flere Steder paa Landet, hvor der er Pottemagere i Nærheden af en By, f. Eks. i Nørre-Utterup i Nærheden af Nørre Sundby. De kunne nu vel blive der, da Løben ikke har tilbagevirkende Kraft, men i Fremtiden kan der altsaa ikke være Tale om, at de kunde nedsette sig saa nær ved en By. Kæbslagere, Stenhuggere og Fabrikanter maa heller ikke komme inden for Læbæltet. I Frederikshavn f. Eks. er der en Mængde Sten, og der bor Stenhuggere inden for Læbæltet. Det vilde være en Urimelighed, om Stenhuggerne ikke maatte nedsette sig paa et Sted, hvor der er en Masse Arbejde for dem. Ligeledes er det urimeligt, at Fabrikanter ikke maa have Lov til at være inden for Læbæltet. En Fabrik kan jo ikke anlægges ethvert Sted. Det beror paa de stedlige Forhold, hvorvidt man kan anlægge den, og naar de stedlige Forhold inden for Læbæltet tillade det, bør efter min Mening Fabriken utvivlsomt kunne anlægges der. — Saa komme vi til „Handelen“. Med Hensyn til den har § 33 den gamle Bestemmelse, at der ikke maa drives Købmandshandel paa Landet inden for en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Mil fra nærmeste Købstad. Det synes mig, at det vilde være billigt, at der blev slaaet en tyk Streg her over, for at Folk kunne faa Lov til at nedsette sig og ernære sig, hvor de ville og kunne. Jeg ser ikke, hvorfor Byerne skulle vedblive at have en saadan Begunstigelse. Det viser sig, at der nok kunde være Trang til Handelsfolk inden for dette Læbælte, da en stor Del af vore Forbrugsforeninger netop findes inden for denne Afstand. Dernæst bestemmer § 37, at for at faa Lov til at drive en Købmandshandel, Groshandel og Detaljehandel, skal man have aflagt Prøve paa, at man er klog paa Bogføring. Det vil vistnok være meget uheldigt at indføre en saadan Prøve. Saa vidt jeg stønnede, var der ogsaa til Dels Enighed i Udvalget i Fjor om, at det godt kan gaa an at slaa en Streg der over. En saadan Prøve vil nemlig have til Følge, at en stor Del Mennesker, som særlig egne sig for Handelen, ikke kunne faa Borgerskab paa Landet. Vi have mange Eksempler paa, at Folk fra Landet ere komne til en By og ere blevne store og dygtige Handelsfolk. Det er der Eksempler paa baade i Kjøbenhavn og i Provinserne, og maaafte ere netop særlig de store Købmænd i Provinserne Bønder, der ere komne ind til Byerne uden at have lært Handel eller Bogføring. Paa Landet er det ligeledes Folk af den almindelige Bondestand, som drive Handel. Naar Kom-